Societat

El 2014, any rècord de calor a Europa

El continent va tenir la temperatura mitjana més alta des que hi ha registres

#CATALUNYA VOL VIURE AMB DIGNITAT

Majors d'edat a la inter

SUPORT Les entitats socials reclamen coordinació i voluntat política per ajudar joves extutelats a l'hora d'emancipar-se

18 ANYS Es constata la dificultat en el pas de la protecció a la plena autonomia

Sònia Pau
BARCELONA

En una societat en què un 78% de la població encara viu amb els pares als 29 anys, hi ha un col·lectiu de joves, els extutelats, que es troben que als 18 anys perden l'estatus de protegits per l'administració i que als 21 també deixen de rebre suport com a extutelats. La Taula d'Entitats del Tercer Sector va presentar ahir un informe que constata que són joves que sovint se senten sols, molt vulnerables i estigmatitzats. Fàcil d'entendre, perquè als 18 anys o als 21 es troben que s'han d'emancipar sense tenir cap suport familiar i sense prou recursos per poder ser realment autònoms, segons l'autora del treball, Ana Villa, que és directora de la Federació d'entitats amb projectes i pisos assistits (FEPA).

Es tracta d'un col·lectiu que ha viscut sota la tutela i la protecció de l'administració pública fins a la seva majoria d'edat, perquè la seva família no se n'ha pogut fer càrrec. Sovint són "invisibles i desconeguts", adverteix Villa. A tot l'Estat hi ha més de 30.000 menors tutelats i més de 5.000 extutelats. A Catalunya, l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET), va atendre 1.932 joves l'any 2013, sobretot en el programa d'habitatge i el de suport econòmic, però també en qüestions de suport a la inserció sociolaboral i en temes d'acompanyament jurídic.

Les entitats socials que els acompanyen lamenten que, a més de la crua situació econòmica i social –la difícil inserció laboral i el complicat accés a l'habitatge–, aquests joves no es troben amb un marc legal que els ofereixi una certa seguretat i autonomia. "L'emancipació es farà –adverteix l'estudi– sense garanties que el jove hagi assolit el nivell d'autonomia suficient [...] S'exigeix als joves extutelats allò que no es demana al conjunt de la joventut". En aquest aspecte, la presidenta de la Taula, Àngels Guiteras, va destacar que només Catalunya disposa d'una legislació pionera de suport als extutelats des de l'any 2010, tot i que va reclamar una major coordinació i també més voluntat política perquè visquin amb més igualtat d'oportunitats al costat de la resta de joves.

Problemes jurídics

L'informe *Joves extutelats. El repte d'emancipar-se avui*, presentat en el marc del cicle *Debats Catalunya Social*, es tanca amb unes recomanacions en què, a més de la necessitat de garantir les polítiques i serveis d'emancipació, es reivindiquen "actuacions preventives abans de la majoria d'edat en el treball per l'autonomia personal i social". Tot plegat comportaria que més d'aquests joves arribessin a l'ensenyament postobligatori. Un altre tema és el jurídic, que, en el cas dels joves immigrants, pot fer crònica la seva situació d'exclusió, perquè per tenir un permís de treball necessiten una feina a jornada complerta de com a mínim un any.

La necessitat d'acompanyar-los per millorar la formació és evident per buscar més camins d'èxit. Una recerca del 2010 analitzava els itineraris educatius de joves extutelats al Regne Unit, Dinamarca, Suècia, Hongria i l'Estat espanyol i destacava que un 31% de la població tutelada nascuda el 1994 estava en el curs que li corresponia, mentre que en la població general era un 69%. ■

Els joves i l'emancipació a Catalunya

Fórmules d'emancipació

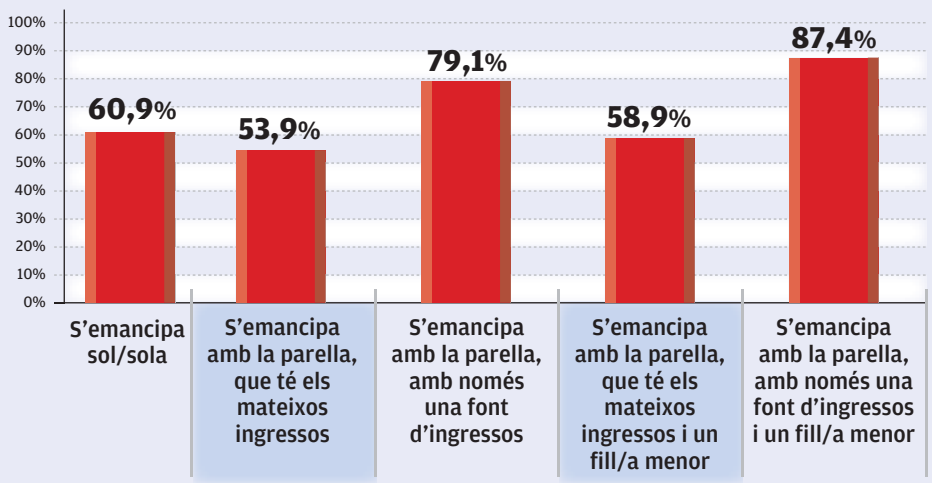

Taxa d'emancipació segons l'origen

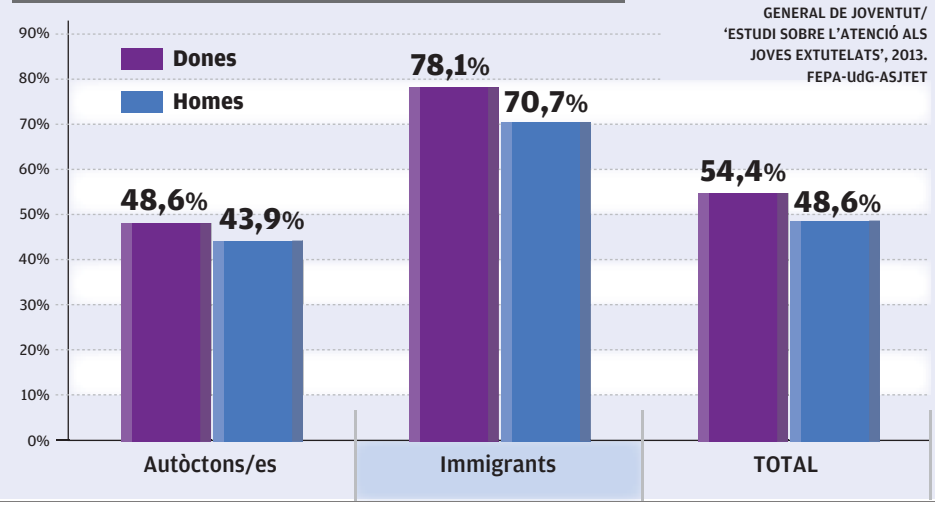

FONT: 'ENQUESTA A LA JOVENTUT DE CATALUNYA', 2012. DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT/ 'ESTUDI SOBRE L'ATENCIÓ ALS JOVES EXTUTELATS', 2013. FEPA-UdG-ASJTET

Les frases

"Quan vaig sortir del centre, vaig veure que era al carrer. Ningú t'ajuda. Et morts de fred i de fam"
JOVE EN UN PIS D'AUTONOMIA MAJOR DE 18 ANYS

"Hi ha hagut moments difícils, de no entendre els educadors. Ara veig que m'han ajudat"
JOVE QUE VA SORTIR D'UN PIS D'AUTONOMIA (FUNDACIÓ INSTITUT DE REINSERCIÓ SOCIAL - IRES)

"De vegades és una mica pesat que et controlin, però quan et sents desbordat i sol ajuda molt"
JOVE EN PIS D'AUTONOMIA MAJOR DE 18 ANYS. SALESIANS SANT JORDI - PES LLEIDA

"El tutor i els educadors del pis em donen suport i creuen en mi, cosa que és molt positiva"
JOVE EN UN PIS D'AUTONOMIA MAJOR DE 18 ANYS. INICIATIVES I PROJECTES

L'APUNT

Mariners sense brúixola ni estrella

Jordi Panyella

Hi ha un moment en què els estels s'apaguen, i la nit es fa molt fosca i la mar s'embraveix i la travessia es fa impossible. Perduda la brúixola, ofegats en la desesperança, aleshores una illa mínima s'apareix en l'horitzó dels nàufrags. No és destí, és només alegria passatgera, repòs per recuperar forces, perquè un dia és obligat tornar a fer-se a la mar per intentar arribar on la terra és de veritat ferma. Retornats a l'aigua, qui guia els que havien oblidat que un dia havien estat nàufrags? L'illa a la qual arriben els joves a qui l'administració arrenca un dia dels seus pares perquè els mal governaven de res serveix si no s'hi ensenya a fer cabanes, construir balses, fabricar brúixoles i a llegir els camins que en la nit dibuixen les estrelles.

mpèrie

Evolució en l'atenció als joves extutelats

6.863 joves van ser atesos a l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET) a finals del 2013

Perfil dels joves atesos

Desembre 2012

El **62%** dels casos tancats **eren homes**

El **38%** dels casos **eren dones**

El **53%** dels casos tancats durant el període 2007-2012 **eren d'origen estranger**

El **66%** dels casos oberts durant el mateix període eren d'origen espanyol

Situació en finalitzar el procés

Desembre 2012

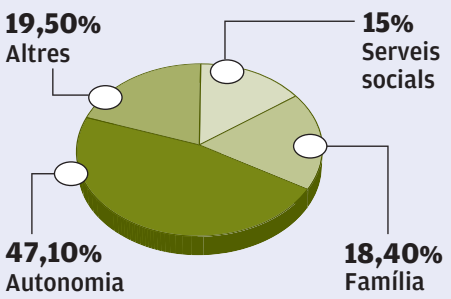

Noies dependents de la parella

Formar la seva pròpia família, el desig de ser mare i de tenir una llar és un dels objectius prioritaris que manifesten la gran majoria de noies extutelades en relació amb el seu procés d'emancipació, segons recull l'informe *Joves extutelats. El repte d'emancipar-se avui*. També s'hi adverteix, a través de l'experiència dels professionals que els atenen, que en les seves relacions sexoafectives sovint es detecten situacions de masclisme i violència. "Les noies –indica el treball– reprodueixen un rol femení basat en la submissió i la dependència vers les seves parelles. Tot i que reconeixen que no senten amor, expressen necessitar-les perquè se senten cuidades". I conclou: "Seria desitjable una reflexió conjunta en profunditat dels professionals implicats en l'acompanyament de les joves".

L'Imad, ahir a la seu de la Fundació Mercè Fontanilles, una de les entitats de suport a joves extutelats ■ JOSEP LOSADA

Una història de voluntat

TESTIMONI • L'Imad és un noi extutelat que viu en un pis compartit i que es prepara per ser independent **LLUITA** • En un accident va perdre les dues mans i ara pinta amb la boca **ALGÈRIA** • Ha venut quadres per poder visitar la família

Sònia Pau
BARCELONA

Si hi acaba posant la mateixa empenta que ha posat fins ara en tot el que s'ha plantejat, l'Imad Benoua podria ser educador o treballador social. De moment només és un somni. Per ara, estudia un grau mitjà de comerç i confia que li serveixi per trobar feina ben aviat. Quan faci 21 anys –en té 20– se li acabarà la cobertura com a extutelat per la Generalitat. "Ara tinc un lloc on dormir, el menjar assegurat, uns estudis... Aviat m'hauré d'espavilar", comenta. Es posa seriós, tot i que està acostumat a superar dificultats. Un viatge amb pastera, sobreviure a Europa com a menor no acompanyat i l'atropellament d'un tren que el va deixar sense mans.

Començant pel començament, l'Imad va marxar d'Algèria quan tenia 16 anys d'amagat de la família i seguint "el somni d'Europa i de la ciutat del Barça". La pastera va haver de ser rescatada. Els companys de viatge van ser retornats a l'Àfrica, però ell, no, perquè era menor d'edat. Va passar per Múrcia i va arribar a Barcelona. Molts nanos critiquen el sistema de funcionament dels centres d'atenció a la infància, però l'Imad ho matisa. "Depèn molt dels educadors que t'hi trobis i també de l'actitud del xaval –diu–. Si compleixes les normes i actues amb respecte, el tracte és bo." Assegura que, com a mínim, ell va aprofitar totes les coses bones que hi va trobar. Quan feia poc que havia arribat, però, va perdre les dues mans quan el va atropellar un tren. "Estic molt agraït als professionals de l'hospital Parc Taulí de Sabadell.

> **"Ara tinc on dormir,** el menjar assegurat i uns estudis. Aviat m'hauré d'espavilar", diu l'Imad

Em van dur allà perquè hi ha els millors i vaig tenir sort", insisteix. Molts mesos a l'hospital li van deixar temps per reflexionar. "Vaig créixer", resumeix. Va agafar força per guanyar mobilitat amb la pinça que li van implantar i va anar recuperant autonomia. Va aprendre a escriure i a dibuixar amb la boca. "Em vaig haver d'espavilar."

Fer 18 anys significa deixar d'estar tutelat. És com si a un jove la família li digués: "Apa, nano. T'has fet gran. Tu mateix." Quan va sortir de l'hospital a l'Imad li faltaven dos mesos per fer els 18 anys i va anar a viure a un pis compartit de la Fundació Mercè Fontanilles en el programa de suport per a joves extutelats. Ara estudia, pinta i surt amb els amics. Abans de l'estiu va fer una exposició i amb els diners dels quadres que va vendre ha pogut tornar a Algèria. Ha tornat a veure la família després de més de quatre anys i ha conegut el seu germà petit, que només havia vist en foto. ■